

Բանաստեղծություններ

ԱՆԾԱՆՈԹԸ

ԵԿՈՒՐ

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՎ

ԼՈՒՍԱՆԱԼՈՒ ԴԵՄ

ՀԱՄԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՐՑՈՒՄ

ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՄԿՈՒՄ

ԶՅՈՒՆԸ

ՈՉ ՈՔ

ՎԱՌԱՐԱՆԸ

ԱՆԾԱՆՈԹԸ

Փողոցին մեջ կերթար, կարծես կը սահեր,
Հուշիկ քայլով, դանդաղ, գրեթե շփացող,
Դեմքը կազե լաչակի մեջ կը պահեր,
Պատմուճան մը ուներ հովեն ծրփացող:

Աղվո՞ր, տգե՞ղ, ինչ փույթ. բավեց որ մտքես
Մարմին մը տամ ես ուզածիս պես իրեն,
Վրդովիչ հով, պչրանք մը լուռ, վերջապես
Ամեն բաներն որոնց համար կը սիրեն:

Ու տարիներ սրտիս խորքը ջանացի
Պահել զինքը մասունքի պես, և մե՛կուն
Չըսի անոր հրապույրները կանացի
Որ գիշերներս ըրին խռոված և անքուն:

Ի՞նչպես եղավ, ո՛վ երազի ծնունդ կին,
Որ ըստուգիվ մարմին առած, խրոխտ ու վես,
Դեռ անցյալ օր թատրոնի մը հոծ մուտքին՝
Չճանչցողի մը պես անցար իմ քովես:

1900

ԵԿՈՒՐ

Երբոր օր մը զգաս պետքը,
Զրզված՝ շուրջիդ կյանքեն շինձու,

Երջանկության փախչող հետքը
Անցյալին մեջ փնտրելու:

Որովհետև, ո՛վ դառնություն,
Ասկից վերջը աչքիդ՝ ծարիր
Պետք է դնես և անարյուն
Շրթունքներուդ՝ քիչ մը կարմիր:

Քալած ատենդ երբոր ճամբան,
Նայվածքդ ամենքը չը թովե,
Եվ զարմացած՝ չը փրսփրսան.
«Այս աղվոր կինն արդյոք ո՛վ է»:

Երբոր ներկան՝ ցուրտ ու ցամաք
Դառնա քեզի կամաց-կամաց,
Կսկիծներով լեցվի համակ
Ապագադ ալ՝ մըռայլամած,

Եվ ուրանա իսկ քեզ, ո՛վ իմ,
Կյա՛նքըս, աշխարհը համորեն,
Ես անցյալն եմ հավատարիմ,
Իմ գիրկիս մեջ եկո՛ւր նորեն:

1908

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՎ

Անկյուն մ'ունիմ սրտիս մեջ ուր՝
Կառանձանամ ամեն ատեն,
Վերհիշումներ երբոր տըխուր
Երկրեն զիս պահ մը կանջատեն:

Հոն՝ կը կենամ ես ծնրադիր
Ինչպես առաջքը խորանին,
Եվ ուր միայն կը ծաղկի իր
Կես սուգին մեջ եղրևանին:

Հոդ շարված են իրարու մոտ
Մութ փոսերը իմ իղձերուս,
Հիշատակներ՝ հիմա աղոտ,
Անուններ՝ զոր չըսեր լեզուս:

Խոլ տենչանքներ, թոփչք անհուն
Զոր ձեռքովըս տվի հողին,
Մեռելներ՝ զոր ուրիշներուն
Պես հարության հույսը չունին:

1902

ԼՈՒՍԱՆԱԼՈՒ ԴԵՄ

Լուսանալու դեմ գիշեր մըն է լուռ ու տխուր.
Մութ մը վճիտ, լեցուն լույսե բիծերով,
Գիշեր հստակ, համեստ իդձի մը պես, ուր
Կը գծագրվի աշխարհ՝ տարտամ գիծերով:

Այս մութը չէ այրիին քողն, այլ աղվոր
Երևնալու համար հնարված թելը նուրբ.
Ընդնշմարել միայն տըվող շղարշը՝ որ
Կը ցուցընե դեմքերն ամեն գողտր ու սուրբ:

Ես ավելի կը սիրեմ մութն այս պայծառ
Անգաղտնապահ ցորեկներու լույսերեն.
Ինչպես կնոջ համակրությունն անբարբառ
Բացե ի բաց խոստովանած իր սերեն:

1899

ՀԱՄԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Դուն լայն ճամփեդ գընա, ա՛ղվոր,
Ես կերթամ մութ արահետես,
Երջանիկ այն համոզմամբ, որ
Սրտով գոնե ինձի հետ ես:

Ու անխռով կայքես նըսեմ
Աչքըս հառած շավղիդ, ո՛վ իմ
Դալուկ լույսըս, պիտի սպասեմ
Քեզի որչափ որ ես ապրիմ:

Մեկ խնդիրք մը միայն. վերջին
Ժամուս կուգեմ, որ մոտս ըլլաս,
Եվ երբ ամենքն ինե փախչին,
Դու գեթ անուշ դեմքըդ ցույց տաս:

Եվ ամեն փառքի փոխարեն,
Միայն պատկերըդ հստակ ու ջինջ
Հետըս տանիմ այս աշխարհեն
Չը հիշելով ուրիշ ոչինչ:

1901

ՀԱՐՅՈՒՄ

Խոստովանե՛, Տիկին, հիմա որ անցան
Մեր մրըրկոտ սիրուն վըրդով օրերը,
Հիմա որ ա՛լ անոնց հուշքը ցիրուցան
Անհետացան տարիներու խորերը:

Հիմա որ քեզ փոխանակ «կյա՛նքս» ըսելու,
«Տիկի՛ն», կըսեմ, որ կը խոսիմ հետդ ու առանց
Դողի կարող եմ ձայնդ անուշ լըսելու,
Հիմա որ վրադ ո՛չ կիրք կզգամ, ո՛չ նախանձ:

Հիմա որ ճիշտ երեսունդ անցուկ՝ կը կենաս,
Շըքեդ արձա՛ն, միշտ ըզմայլիչ գիծերով,
Պաշտողներու խումբ մը շուրջդ կունենաս,
Ամբարտավան կո՛ւռք, մարմարե ծիծերով:

Ըսե՛ ինձի, կարոտը հին սերերնուս
Կանցնի՞ երբեմն ներսեդ, արագ ու թեթև,
Գինովցընող պաշտումներեդ կը զարթնո՞ւս
Անցյալին մեջ զարթումով մը կարճատև:

Անցյալն անոնք են, որ մեզնե կը փախչին,
Էջեր գրքին, որ ինքնիրեն կը գոցվին,
Էջեր միշտ գողտըր, բաներ անուշ ու չնչին,
Ուրկե սիրտն ալ չ՛արյունիր, բայց... կը խոցվի:

1901

ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակը թնես բռնած կը տանի.
Եվ կուրորեն կը հետևիմ ես անոր,
Փըճացող հեք իդձերուս տեղ մեկ քանի,
Մեկ քանի հույս, լույս դընելով ամեն օր:

Մերթ կը քալեմ զնացքով համր ու տարտամ,
Հորձանքին հետ մերթ կը վազեմ շուտափույթ,
Կընկըղմիմ և իսկույն նորեն կը ծփամ,
Կը ծփամ, վերն է միշտ երկինքը կապույտ:

Փախչի՞ լդ ինե, իրավունքդ է, ո՛վ սերդ իմ,
Ինչպես բոլոր երազներուս ծերունի,
Թռչուններու խուճապ, որուն կը ժպտիմ,
Ժպիտով մը, որ լացի շատ կը նմանի:

Եվ կամքով մը հրգոր սիրուս հավասար,
Ես անտրտունջ կերթամ ճամփես զարտուղի,
Հիմա գոցված գիշերով թանձր ու ըստվար,
Թանձր ու ըստվար՝ վաղորդայնով մը հղի:

1908

ՀՄԿՈՒՄ

Քակե՛ մագիդ խուրձը ոսկի օձերու
Որ պլլվին պարանոցիդ ձյունեղեն,
Ուսիդ, մեջքիդ փաթթվելով քեզ նեղեն
Միսիդ վրա իբրև քողք մը բոցերու:

Մերկ, խրոխտ, շքեղ օթոցիդ վրա պառկե՛ դուն
Սև մետաքսե գուլպաներդ պահելով,
Երագներ հյուսե՛, քնացիր դեմս անվրդով,
Ես ըսպասեմ այսահարի պես արթուն:

Կեցի՛ր այդպես, որ իմ հոգվույս մեջ տըպեմ
Ձայտքը, էջքը, թավալումը գիծերուդ,
Հիշեմ տեղվանքն հոս-հոն ցրված բիծերուդ,
Ինքզինքըս անով խաբեմ, խաբխըբեմ:

1908

ՁՅՈՒՆԸ

Ակնախրտիդ անբըծություն մը վերեն
Երկնից վճիտ բարձրութենեն կիջնար վար,
Վարանելով, օրորվելով, ծուլորեն,
Քալվածքին պես կնոջ մը մարմնեղ և ըստվար:

Ու փողոցին մայթին վրա կը փռեր
Ճերմակությունն իրեն քնքուշ՝ ցեխին քով.
Ոտքերու տակ կը կոխկըրտվեր, կը լռեր,
Անտրտունջ միշտ ու քիչ մըն ալ հաճույքով:

Վերեն հիմա ձյունը առատ կը մաղվեր,
Հոժարակամ թողլով եթերը կապույտ.
Անձնամատույց կին էր ան, որ կը թաղվեր
Փոսի մը մեջ ցեխի, անհոգ ու անփույթ:

1901

ՈՉ ՈՔ

Դաշնակ մըն է հոգիս լեցուն
Նվագներով շատոնց լռած՝
Որ մատիդ ծայրը դիպչելուն
Կը սարսըռա, կերգե հանկարծ:

Երգեր մոռցուկ, երգերս իմ հին,
Խոր քուններին թողածի պես,
Որ շըփելով գոց աչվընին
Կանցնին կարգով ահա դեմես:

Նախ երգերը օրորոցիս
Որոնցմով մայրս զիս մեծցուց.
Ու խոլ երգերն իմ փողոցիս
Ձոր տակավին գիտեմ բերնուց:

Վերջը, սիրո երգերը որ
Կես մը իրավ, կես մը կատակ,
Նետեցի չորս դին ամեն օր,
Ծաղկանց նրման ոտքերու տակ:

Վերջը, վերջը բոլոր գվարթ
Այդ երգերուն, - դադարը մեծ,
Լրությունը, գոր մինչև ցարդ
Քենե գատ ո՛չ ոք չէ վրրդովեր:

1901

ՎԱՌԱՐԱՆԸ

Կը վառեր ան գիշեր ցորեկ, ամեն օր
Սենյակիդ մեջ: Գետնին գորգին վըրա դուն
Ընկողմանած էիր կես քուն, կես արթուն,
Սըփոված շուրջըդ մարմնիդ հրապույրը բոլոր:

Ու դռնակեն՝ լույսը կրակին կը փայլեր
Տաքցընելով մորթըդ կատվի պես մըսկոտ
Եվ մութին հետ շինելով ըստվերն այն ադոտ
Որ քու մըռայլ գեղեցկությանդ կը վայլեր:

Եվ տեսնելով մարմինդ լեցուն խոստումով,
Քեզ նայող բոցը այդ լուռ կըրակին
Խելքը գլխեն գացածի պես, աղվոր կին,
Կը ցատկըռտեր հոս-հոն հիմար ոստումով:

1901